

# بومی‌سازی صنایع از مسیر سازوکار «تولید بار اول» می‌گذرد

**تولید بار اول** سازوکار مربوط به همکاری شرکت‌های دانش‌بنیان با صنایع بزرگ کشور است که طی آن سناریو اجرایی بومی‌سازی پیاده‌سازی می‌شود و راهبرد مهم صنعتی در جهت توسعه صنعتی مبتنی بر دانش و فناوری است. پس از بومی‌سازی موفق تجهیزات و فناوری مذکور، امکان توسعه بازارهای صادراتی و همچنین تبدیل‌شدن به یکی از قطب‌های اصلی تولیدکننده تجهیز مربوطه فراهم خواهد شد و در بلندمدت تولید بار اول تجهیزات راهبردی منجر به توسعه و رشد اقتصادی کشور نیز خواهد شد. ■■■

شرکت‌های دولتی غالباً عادت به خرید از خارج از کشور (مستقیم یا غیرمستقیم) دارند و ترک این عادت همواره زمان‌بر و هزینه‌زاست. علاوه بر این، محصولات با فناوری بالا که از نظر عملیاتی نیز ریسک بالایی دارند، به خوبی خود مانع بزرگی بر سر راه بومی‌سازی و استفاده از ظرفیت شرکت‌های داخلی خواهند بود.

نکته مهم دیگر این است که اثبات فناوری از مقیاسی فراتر از تحقیق و توسعه و با نگاه تجاری‌سازی و فروش، نیاز به تأمین زیرساخت‌هایی از نوع ماشین‌آلات و تجهیزات پرهزینه دارد که در نبود بازار تضمین شده، شرکت دانش‌بنیان انگیزه لازم را برای ورود به این سطح از سرمایه‌گذاری و ریسک‌پذیری نخواهد داشت. مزیت بسیار مهم مجوز ترک تشریفات تولید بار اول، بازارسازی تضمینی برای شرکت‌های دانش‌بنیان است. با مجوز ترک تشریفات تولیدات بار اول، شرکت‌های دانش‌بنیان که نه رتبه پیمانکاری دارند و نه استاندارد حوزه وندور لیست(تأمین‌کنندگان معتبر پذیرفته شده) می‌توانند پروژه دولتی بگیرند و بعد از تولید بار اول اولین محصول به لیست دارندگان رتبه پیمانکاری و استاندارد حوزه وندور لیست یا لیست ارائه‌دهندگان خدمات (AVL) دولت وارد شوند.

یکی از محورهای کلیدی در زمینه توسعه زنجیره‌های ارزش صنعتی، دستیابی به فناوری‌ها و تجهیزات راهبردی صنعتی در هر بخش از زنجیره ارزش است که باید به کمک شرکت‌های توانمند در این حوزه به سمت بومی‌سازی و تولید برای اولین بار بسیاری از فناوری‌ها و تجهیزات تجربی و استراتژیک صنعتی بروسم و این رویکرد از سال گذشته با اجرای قانون جهش تولید دانش‌بنیان از سوی دولت سیزدهم به یک رویکرد مهم توسعه‌ای در صنعت تبدیل شده است و شاهد قرار دادهای متعدد ذیل سازو کار تولید بار اول در زمینه بومی‌سازی تجهیزات راهبردی صنایع مختلف هستیم که صنعت نفت و گاز با توجه به تجربه موفقیت‌آمیز تولید بار اول قبل از قانون جهش تولید

#### یادداشت



محمدتقی نقدعلی عضو مجمع نمایندگان اصفهان

ایجاد کارگروه تولید بار اول با تحفظ بر اینکه سازوکارها منجر به سوءاستفاده‌گری نشود، حتماً می‌تواند در زمینه فروش محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان اقدام مناسبی باشد



کیومرث سردمی عضو مجمع نمایندگان همدان

دانش‌بنیان‌ها موتور پیشران تولید در کشور هستند و باید حمایت از آنها در دستور کار باشد. قانون ترک تشریفات مناقصه نوعی باز آساز می‌برای تولیدات بار اول است و به جان گرفتن دانش‌بنیان‌ها کمک می‌کند

دانش‌بنیان، پیشرو در این زمینه است و توانسته است به کمک تولیدات بار اول به توسعه صادرات نفت خام کشور نیز دست یابد.

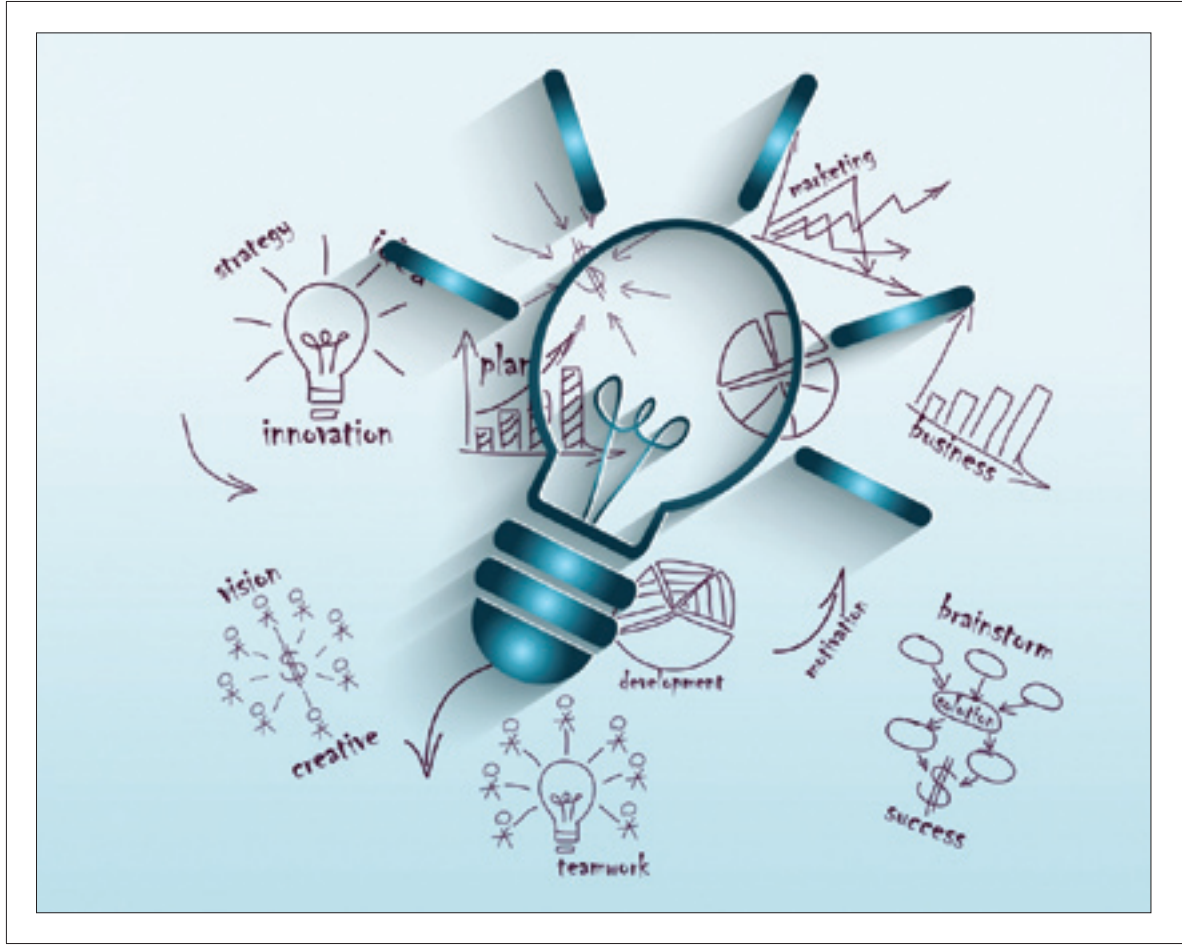
**رویکرد «تولید بار اول» مانع از ورود کالاهای خارجی می‌شود**
محمدتقی نقدعلی عضو مجمع نمایندگان اصفهان درباره رفع مشکلات خرید محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان با اقدامات معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور با ایجاد کارگروه تولید بار اول در راستای ترک تشریفات مزاحم در این بخش به «جوان» می‌گوید: «برخی از نهادها و ارگان‌های ذیل دولت متأسفانه با برخی از ساختارهای غلط‌فعالیت‌پیشروی تولیدافشل کرده‌اند. البته از سوی دیگر ایجاد امنیت در عدم بروز

فساد هم اقصا می‌کند تا برخی از چارچوب‌ها جهت خرید کالا از سوی شرکت‌ها نیز مدنظر قرار گیرد.»

وی با بیان اینکه در بحث تولیدات محصولات دانش‌بنیان گاهی اوقات ایگونیته مسائل باعث مشکل شده و همین امر نیز مانع از رشد تولید می‌شود، می‌افزاید: «در حال حاضر شهر علمی - تحقیقاتی اصفهان بیش از ۲۳۰ شرکت دانش‌بنیان دارد. در یک نمونه جدید و در زمینه تولید دستگاه ایکس‌ری که از جمله ضروریات مبادی ورودی گمرکات بوده و هم آزمایش آن نتایج مطلوبی داشته و هم مورد تأیید قرار گرفته ما میدیدم که همین ساختارهای پیچیده در خرید اجازه نمی‌دهد تا این محصولات به دستگاه‌ها فرخته شود. به واقع همین رویکرد، باعث شده تا نهادها و شرکت‌های دولتی به

سمت خرید کالای خارجی سوق پیدا کنند.» این نماینده مجلس شورای اسلامی می‌تأکید می‌کند: «بنابراین ایجاد کارگروه تولید بار اول با تحفظ بر اینکه سازوکارها منجر به سوءاستفاده‌گری نشود، حتماً می‌تواند در زمینه فروش محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان اقدام مناسبی باشد که این مسئله یک ضرورت بوده و از جمله رویکردها مناسب است.»

**صرفه‌جویی ارزی کلان طرح «تولیدات بار اول»**
کیومرث سردمی عضو مجمع نمایندگان همدان با اشاره به این موضوع که دانش‌بنیان‌ها اغلب در یافتن بازار فروش برای محصولات‌شان نیاز به حمایت دارند به «جوان» می‌گوید: «برخی موارد تعارض منافع



اجازه رشد شرکت‌های جدید را نمی‌دهد. قانون ترک تشریفات مناقصه که در مجلس در راستای حمایت از دانش‌بنیان‌ها مصوب شد به این شرکت‌ها کمک می‌کند که در فهرست ارائه‌دهندگان کالا و خدمات به نهادهای دولتی در آیند و سابقه خوبی برای خودشان ایجاد کنند.»

وی می‌افزاید: «دانش‌بنیان‌ها موتور پیشران تولید در کشور هستند و باید حمایت از آنها در دستور کار باشد.

قانون ترک تشریفات مناقصه نوعی بازارسازی برای تولیدات بار اول است و به جان گرفتن دانش‌بنیان‌ها کمک می‌کند.»

عضو کمیسیون اجتماعی مجلس ابراز امیدواری می‌کند که از طریق قوانینی مانند ترک تشریفات

#### جمع‌بندی

به‌نظر می‌رسد سازوکار «تولید بار اول» هنوز مورد توجه صنایع و مسئولان قرار نگرفته و اهمیت آن خیلی روشن نشده‌است. در صورت توجه به این مهم، می‌توان به فرجام بومی‌سازی تجهیزات گلوگاهی صنایع امیدوار بود. البته چشم‌انداز این امیدواری وجود دارد و قرینه آن نیز عبور از گلوگاه‌های حساس حوزه‌های مختلف از جمله صنایع دفاعی و هسته‌ای و پزشکی است، بنابراین لازم است، همان تفکر «یاور» به ظرفیت جوانان داخلی» در حوزه صنایع نیز پیگیری شود و از سنگ‌اندازی برخی مسئولان درگیر «تعارض منافع» جلوگیری به عمل آید، چراکه منافع برخی‌ها در تعارض آشکار با منافع جمعی است و باید از میدان‌داری آنها جلوگیری شود.

#### گفت‌وگو

عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس در گفت‌وگو با «جوان»:

## مبارزه با فرار مالیاتی محور اصلی تحقق درآمدهای بودجه باشد

عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی معتقد است باید بخش اعظمی از مخارج کشور براساس دریافت مالیات‌ها تأمین شود و از همین رواصلح ساختاری بودجه و حرکت به سمت تحقق بودجه بدون درآمدهای نفتی با اصلاح سازوکار نظام مالیاتی و مقابله با فراریان مالیاتی محقق خواهد شد. باید از این مؤدیان بزرگ و همچنین اصناف پر درآمد و مشاغل خاص به طور کامل مالیات گرفته شود و مبارزه با فرار مالیاتی محور اصلی تحقق درآمدهای بودجه باشد.



رضا آریان‌پور

عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس

رضا آریان‌پور عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس در گفت‌وگو با «جوان» با اشاره به اهمیت نظام مالیاتی در حرکت به سمت تحقق بودجه بدون درآمدهای نفتی و اصلاح ساختاری بودجه گفت: همه ما قبول داریم که باید بخش اعظمی از مخارج کشور براساس اخذ مالیات‌ها تأمین شود و از همین رواصلح ساختاری بودجه و حرکت به سمت تحقق بودجه مالیات گرفته‌شود و مبارزه با فرار مالیاتی محور اصلی تحقق درآمدهای

بودجه باشد.

نظام مالیاتی و مقابله با فراریان مالیاتی محقق خواهد شد. وی افزود: در این بخش با دو پدیده مواجه هستیم؛ نخست فرار مالیاتی کسانی که درآمدهای کلان دارند، در حال حاضر بسیاری از افراد مؤدیان بزرگ و همچنین اصناف هستند که درآمدهای کلانی دارند و اینها به درستی مالیات نمی‌دهند که باید جلوی آنها را گرفت.

این نماینده مجلس تأکید کرد: مسئله دوم بی‌عدالتی در نظام مالیاتی بوده که کاملاً غلط است و موجب خواهد شد که بخش شفاف اقتصاد ضربه بخورد و از همین رو باید با فراریان مالیاتی برخورد جدی کرد و نظارت مالیاتی باید روی مؤدیان بزرگ و همچنین اصناف پر درآمد و مشاغل خاص بیشتر و بیشتر باشد.

آریان‌پور با بیان اینکه نظارت‌های مالیاتی باید به صورت میدانی باشد، بیان کرد: این اقدامات مالیاتی باید مدنظر قرار گیرد و وقتی این اقدامات انجام نشود ما از کج‌متوجه خواهیم‌شد که چه کسی فرار مالیاتی داشته‌است.

این نماینده مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه باید کمک مالیاتی به اصناف کم‌درآمد لحاظ شود، اظهار کرد: از سوی دیگر باید در زمینه اخذ مالیات از اصناف پر درآمد به اصطلاح مورا از ماست بیرون کشید.

اتمام این پروژه عظیم در حمایت و تشکر از این

اقدام قرارگاه بیانیه صادر کردند و به‌رغم مواجهه ایران با انواع تحریم‌های ظالمانه و ناانقرانه، این حمایت ملی بسر این نکته صحه گذاشتند که قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیا (ص) با رویکردی فراتر از نگاه مادی و براساس نگاه رسالت محور و تکلیف مدار و براساس سند راهبردی اقدام می‌کند. براساس این سند مجموعه سازندگی در سپاه دارای هویت اسلامی، انقلابی، سپاهی، رسالت محور، نظام‌مند، چندمنظوره، منحصربه‌فرد، ممتاز در عرصه فعالیت‌های سازندگی با فرهنگ پاسداری و بسیجی و برخوردار از پشتوانه منابع سازمانی سپاه و بسیج مردمی و با قابلیت کمک به توسعه و تعمیق انقلاب اسلامی و دستاوردهای آن در داخل و خارج از کشور می‌باشد.

این پروژه به عنوان نخستین پسل‌تک پایه بلقانی کشور به صورت طرح سازگار با محیط شهری است که برای اجرای آن ۱۱ کیلومتر پل‌سازی از حد تقاطع بزرگراه شهید مدرس، صدر در شمال غرب تا تقاطع بزرگراه بابایی- امام‌علی(ع) در شمال شرق تهران در مدت ۲۶ماه از سوی قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیا (ص) انجام شده‌است. این پروژه بی‌ظنیر از نظر طراحی، مهندسی و اجرا در کشور در حالت عادی نیاز به شش سال زمان داشت، ولی با همت و اراده قوی جوانان این مرز و بوم و توکل به خداوند طی دو سال به اتمام رسید و در راستای خدمت‌رسانی به مردم و ارتقای ظرفیت حمایتی مردم، به‌دفعان دوست و دشمن در شرایط تحریمی توانست به‌نمادی از قدرت ملت در اقتصاد مقاومتی تبدیل شود. از دیگر نکات قابل توجه در این پروژه در مقایسه با پروژه‌های خرد و کلان دیگر خودکفایی در تمام مراحل اجرای این طرح بود که با خودکفایی و در نهایت صرفه‌جویی این پروژه عظیم به سرانجام رسید و مورد بهره‌برداری قرار گرفت.

برگ‌زین دیگر از تلاش متخصصان داخلی، احداث پالایشگاه میعانات گازی ستاره خلیج‌فارس به عنوان بزرگ‌ترین پالایشگاه میعانات گازی جهان و نخستین پالایشگاه طراحی‌شده براساس خوراک میعانات گازی کشور با ظرفیت پالایش ۲۶۰ هزار بشکه‌ه در روز در قالب سه فاز ۲۰ هزار بشکه‌ای با هدف تولید بنزین، گازوئیل، گاز مایع و سوخت باه‌فایده دل صنعتگران، مبتکران و مخترعان این حوزه شده‌است.

با آغاز انقلاب اسلامی و به ویژه شروع جنگ تحمیلی، مهندسی، مهندسی نیروهای مسلح شکل منسجمی یافت و با سپر یک‌فرآیند تکاملی دستاوردهای بی‌شماری را در

دوران دفاع‌مقدس و

پس از آن برای کشور به ارمغان آورد. از اقدامات اولیه آن می‌توان به احداث خاکریز و کانال یا ایجاد موانع مختلف عملیات تخریب، نصب سنگ‌های پیش‌ساخته و احداث جاده‌هایی با دسترسی محدود اشاره کرد.

به تدریج با تهیه و ساخت انواع پل‌های شاور، احداث دکل‌های صحرایی، انواع پناهگاه‌ها، اسکله‌ها، تأسیسات حفاظتی، آماده‌سازی ساحل و حتی نقشه‌برداری و هواشناسی در زمان جنگ خدمات بزرگ‌تری ارائه کرد. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بعد از اتمام جنگ به فرمان رهبر معظم انقلاب مأمور شد با به‌کارگیری تجربه و امکانات زمان جنگ به کمک دولت برای آبادکردن خرابی‌های ناشی از جنگ وارد عمل شود و به این ترتیب توانست با کمک ماشین‌آلات، تجهیزات و امکانات عمرانی خود التیام‌بخش این زخم عمیق باشد و در ۲۳ آذر ۱۳۶۸ تا دبیر و موافقت فرمانده معظم کل قوا و درخواست دولت وقت براساس اصل ۱۴۷ قانون اساسی(اصل ۱۴۷ قانون معتقد است دولت باید در زمان صلح از افراد و تجهیزات قوت نیروهای مسلح در کارهای امدادی، آموزشی، تولیدی و جهاد سازندگی با رعایت کامل موازین مدل اسلامی در حدی که به آمادگی رزمی نیروهای مسلح اساسی وارد نیاید، استفاده کند) توانست بخشی از توان مهندسی‌اش را تحت عنوان قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیا(ص) وارد عرصه سازندگی کشور کند.

به این ترتیب سپاه پاسداران با هدف حفظ انقلاب، به‌عنوان یک مجموعه منجربر در حوزه‌های خدمت‌رسانی، عمرانی و آبادانی کشور کارنامه درخشانی از خود برجا گذاشت و بازوی اقتصادی خود را با نام قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیا(ص) موظف کرد با به‌کارگیری تمام امکانات سپاه در عرصه سازندگی و توسعه همه‌جانبه کشور با نگاه به چشم‌انداز ۱۴۰۴ به‌عنوان بازوی اجرایی قوی به



پددم‌پاری